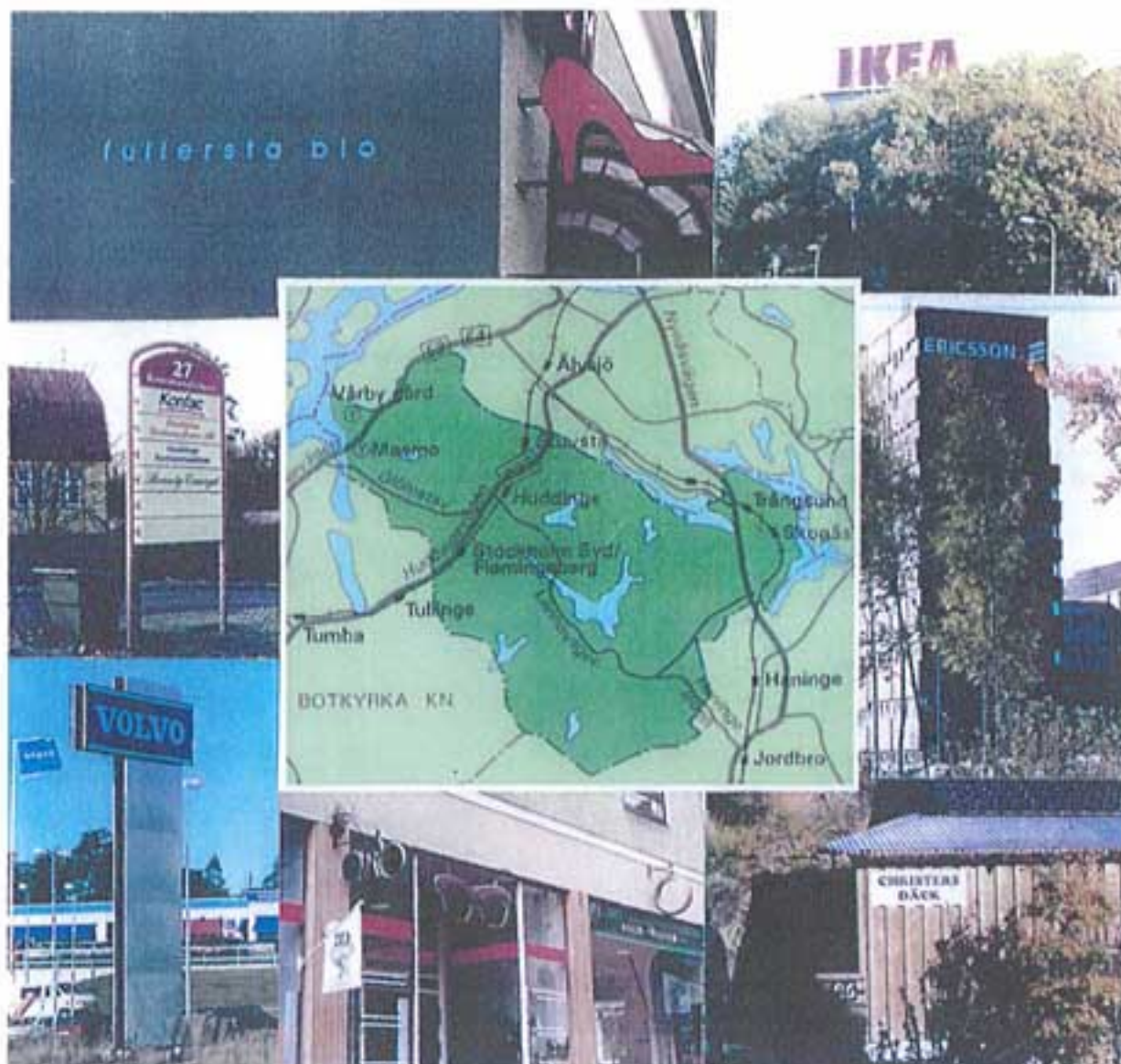

HUDDINGE
KOMMUN

RIKTLINJER OCH RÅD FÖR SKYLTNING I HUDDINGE KOMMUN

Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen, bygglovsavdelningen

Dessa råd och riktlinjer har tagits fram på uppdrag av byggnadsnämnden i Huddinge kommun. Skriften har utarbetats av konstnär Hans Lindström och arkitekt SAR Anders Gunnedal i samarbete med byggnadsnämndens skönhetsråd och Stadsbyggnadskontoret genom Ewa Lundin, bygglovsavdelningen.

Denna skrift skall utgöra underlag vid kommunens handläggning och bedömning av bygglovsärenden för skyltar, samt ge råd och enhetliga riktlinjer till företag, skyltfirmor, enskilda personer och fastighetsägare vid projektering, ansökan om bygglov och uppsättning av skyltar.

Programmet är antaget av Byggnadsnämnden 1997 och gäller som riktlinjer för all skyltning i Huddinge kommun.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Inledning	sid 3	- <i>småhusområden</i>	8
Skyltar i Huddinge	4	- <i>allmänna anläggningar</i>	9
Skyltens uppgift och innehåll	4	- <i>natur och parkområden</i>	9
Grundläggande principer för skyltning	4	- <i>terminaler</i>	10
Anpassning till stadsbilden	5	- <i>trafikleder</i>	10
Anpassning till landskapsbilden	5	- <i>tillfälliga miljöer</i>	10
Generella restriktioner	5	- <i>kulturhistoriska miljöer</i>	11
Riktlinjer och råd för olika miljöer och områden	6	- <i>sammanfattning</i>	11
- <i>affärsområden</i>	6	Skylthistorisk översikt	12
- <i>stormarknadsområden</i>	7	Ordlista	13
- <i>arbetsplatsområden</i>	7	Checklista	14
- <i>flerbostadshus och grupphusområden</i>	8	Bygglovsansökan	14

INLEDNING

All skyltning måste utföras med omdöme och omsorg. Skyltar skall underordna sig byggnader och utomhusmiljöer så att de inte dominerar stads- eller landskapsbilden. Skylt får ej utgöra sikt eller rörelsehinder eller skymma vägmärken. För att klara detta behövs spelregler så att alla är överens om principerna. En anpassning till platsen och områdets karaktär höjer kvaliteten och intrycket av den enskilda skylten och bidrar till områdets tydlighet och identitet. Om skyltar försöker överrösta varandra i storlek och placering i samma område minskar läsbarheten och värdet av skylten som information förts.

Avsikten med dessa råd och riktlinjer är att genom fastställda tydliga ramar uppmåna till omsorgsfull utformning och individuell hög konstnärlig kvalitet i detalj, utförande och placering.

SKYLTAR I HUDDINGE

Utomhusmiljön med gator vägar och allmänna platser har betydelse för alla som bor och vistas i kommunen. Det är viktigt för oss alla att platser och gaturum är vackra och tilltalande. Fasadskyltar, butiksskyltar och gatumöbler måste utformas och samordnas med omgivningen för att helhetsintrycket inte skall bli förvirrande. Huddinge har vuxit fram ur ett agrarsamhälle. Med järnvägens utbyggnad kring 1860 startade en ny utveckling och flera tätorter började växa kring Stockholms infartsleder. 1947 bildades genom sammanslagning Huddinge storkommun. I dag kännetecknas Huddinge kommun av ett flertal olika områden i funktion och ålder. Tätort med centrumbildningar, industriområden, stormarknadsområden och trafikleder, terminalområden blandat med villaområden, fritidsområden, stora naturområden, skog och stränder. Varje delområde har en egen karaktär som det är viktigt att tydliggöra i planering och hantering av skylten i helhetsmiljön.

SKYLTENS UPPGIFT OCH INNEHÅLL

Skyltar finns för att vi skall hitta. En skylt har till uppgift att meddela att en verksamhet finns på en viss plats. En bra skylt skall också vara vacker att se på. Skyltens utförande med dess grafiska form präglar påtagligt byggnaden och områdets miljö. Skylten förmedlar ett direkt intryck om kvalitet och budskap. En skylt upplevs även olika beroende på hur man ser den som t.ex. fotgängare eller bilist. Ett kortfattat och tydligt innehåll gör en skylt effektiv. Rätt utformning förstärker budskapet. De äldre skråsymbolerna var med sin enkelhet mycket verkningfulla och kan idag i många fall tjäna som förebild och inspirationskälla för modern skyltutformning. För att vara tydlig bör inte småskalig information finnas med på skyltarna. Varumärken och reklam bör hänvisas till skyltfönster.

GRUNDLÄGGANDE PRINCIPER FÖR BEDÖMNING VID UTFÖRANDE AV SKYLT

1. Enskild skylt i anslutning till byggnad skall anpassas till byggnadens ålder och allmänna karaktär.
2. Skyltar i ett område skall anpassas till hela områdets ålder och karaktär.
3. I områden där särskilda skyltprogram tagits fram skall dessa följas. Successivt skall äldre olämpliga skyltar bytas ut mot skyltar enligt skyltprogram.

ANPASSNING TILL STADSBILDEN

Skyltar ingår som en naturligt integrerad del av stadslandskapet. För Huddinge innebär detta en strävan att förtydliga och hålla samman många olika områdeskaraktärer som boende, arbete, handel, fritid, kommunikation och landskap. Vid bedömning av bygglov för en skylt skall därför tas stor hänsyn till hur skylten påverkar den plats där den placeras. Stor vikt läggs vid ljusskyltars mörkereffekt. Anpassning, konstnärlighet, hänsynsfullhet och detaljutformning är av stor betydelse vid prövning av bygglov. Även olika rikstäckande eller multinationella företags- eller affärskjedor med egna skyltprogram bör anpassas till de lokala förutsättningarna.

ANPASSNING TILL LANDSKAPSBILDEN

Natur- och grönområden bedöms av kommunen som mycket värdefulla. Landskapsbilden präglas av kommunens agrara historia och ingår som en väsentlig del av kommunens kulturella arv. Kommunens naturområden bör därför hållas helt fria från icke verksamhetsbunden reklam och skyltning. Stora krav ställs på anpassning till landskapet vid placering och utformning av nödvändiga individuella skyltar. För placering av skyltar i sådana områden krävs särskild prövning, där estetiska överväganden, kulturhistoriska värden och naturvärden bedöms.

GENERELLA RESTRIKTIONER VID PLACERING AV SKYLTA

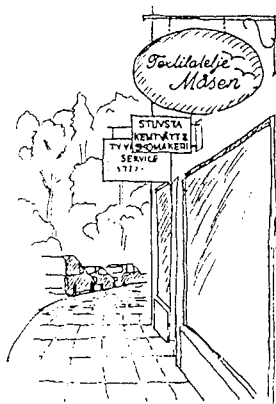
1. **Restriktivitet gentemot skyltar som bryter mot byggnadernas och landskapets siluett.**
2. **Mycket stor restriktivitet gentemot rörliga skyltar.**
3. **Hänvisningsskyltar får ej förekomma på allmän plats.**
4. **Skyltar får ej orsaka olägenhet.**
5. **Skylt får ej sättas upp på pilastrar, gesimser, burspråk eller andra viktiga fasaddetaljer.**
6. **Skylt får ej utföras som egen byggnadsdel, skärmtak, baldakin eller liknande.**

RIKTLINJER OCH RÅD FÖR OLIKA MILJÖER OCH OMRÅDEN

Här visas underlag för kommunens bedömning av skyltar inom olika områden.

Råd markeras med kursiv stil.

Mått vid placering av skylt

Skyltens överkant placeras ej högre än underkant på fönsterbröstning till ovanförliggande våning eller över markerad bottenvåning.

Underkant skylt min 2,3 m över gångbana eller min 4,5 m över körbana

Avstånd från körbanekant min 2,5 m

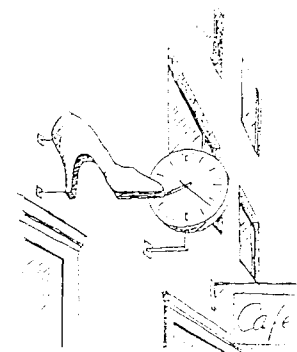
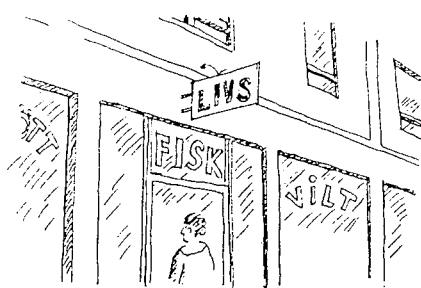
Avstånd ut från fasad max 1,2 m

Lokalt skyltprogram

I ett område kan en grupp näringsidkare gå samman och utarbeta ett gemensamt program för skyltprinciper. Programet skall visa ett konkret förslag avseende placering, storlek, utformning och teknik. Programmet bör utformas i samråd med kommunen och förankras hos fastighetsägare och företagarförening eller motsvarande. Lokalt skyltprogram skall uppfylla kommunens riktlinjer enl. denna skrift. Lokala skyltprogram underlättar en snabb hantering och säkrar att skylten fungerar i en önskad helhet.

Affärsområden

kommundelscentra, affärsgator, torg med butiker och service

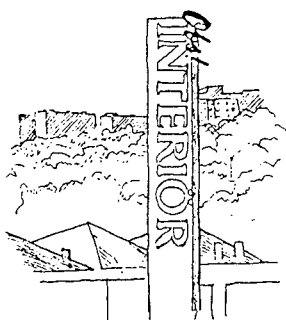
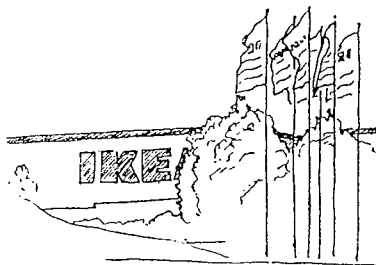
Positiv inställning till skyltning.

Skyltning, affischering och tillfälliga banderoller accepteras som en naturlig del i den kommersiella miljön.

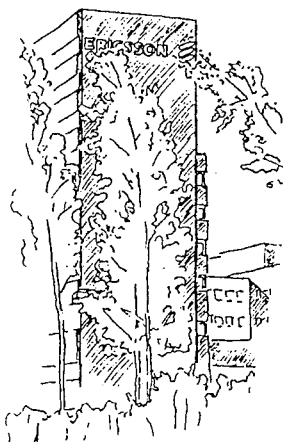
Skylt placeras i anslutning till bottenvåningen i direkt anslutning till verksamheten. Använd gärna fristående bokstäver. Använd diskret belysning. Undvik stora ljuslådor med ljus botten om ej lokalt skyltprogram är anpassat för detta. Hänsyn måste tas till skyltars och tavlors rumsbildande verkan. Undvik heltejpade glas. Butiks- eller företagsskyltning kan samlas i band eller grupper på fasaden. Fristående skyltar på mark bör undvikas med hänsyn till synhandikappade, rullstolsbundna personer, barnvagnar, och kommunens renhållning.

Särskilda riktlinjer gäller för Huddinge centrum.

Stormarknadsområden
ex. IKEA, OBS interiör etc.

Arbetsplatsområden
industri och kontor

Positiv inställning till skyltning. Här tillåts mer storskalig skyltning med företagsnamn.

Enkla tydliga budskap eftersträvas. Småskalig text skall undvikas. Displayer, fristående skyltar och pyloner och affischtavlor kräver individuell prövning och godtas ej när budskapet riktas mot rörlig trafik på allmän plats. Temperatur, tid och andra liknande enkla budskap kan dock godtas.

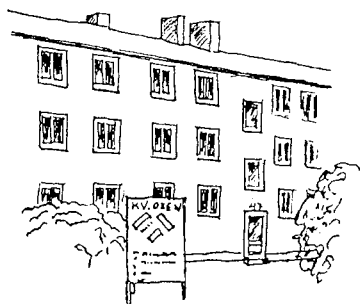
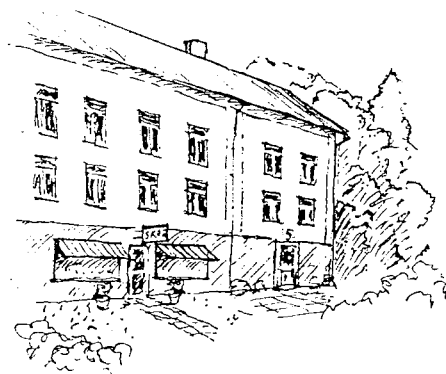
Orienteringstavlor och informationsställen är önskvärda och kopplas till ett lokalt skyltprogram.

Stor frihet medges i placering och utformning. Skyltar som visar verksamheten är ett naturligt inslag i miljön. Firmareklam för produkter till försäljning får förekomma. Hänsyn skall tas till skyltens effekt på omgivningen.

Skyltar placeras i anslutning till verksamheten. För samlingsskyltar, takskyltar och hänvisningstavlor krävs särskild prövning.

Flerbostads- och grupphusområden

boende integrerat med verksamheter

Skyltar godtas endast i mindre omfattning i den mån verksamhet förekommer. Särskild uppmärksamhet läggs på störningsrisker för kringboende. Mycket restriktivt vad gäller affischering.

Skylttyp och belysning skall vara anpassad till byggnadens arkitektur, ålder och områdets karaktär. Skylt skall placeras i anslutning till verksamheten och ej över underkant på bröstning till ovanförliggande våning. Använd gärna fristående bokstäver på skylt och fasad. Använd diskret belysning. Undvik stora ljuslådor. Om ljuslådor används välj gärna mörk bakgrund. Undvik täta heltejpade fönster. Undvik märkesreklam på skylten. Fastighetsägarens tillstånd krävs före montage av skylt. Undvik enskilda hänvisningsskyltar. Utför istället en gemensam orienteringstavla för området.

Småhusområden

renodlad boendemiljö

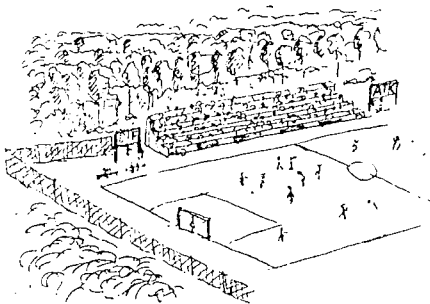
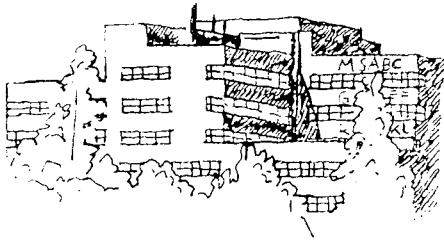
Vid enskild verksamhet i småhus gäller stor varsamhet mot grannar och omgivning. Skyltar godtas endast i mindre omfattning, och får ej störa närboende

Större skylt får ej placeras på byggnad. Fristående skylt utförs enligt kommunens riktlinjer och placeras innanför tomtgräns.

Gör lägre skyltar, ej högre än 1m över mark. Låt gärna skyltens underkant släppa från mark. Syftet är att ej annonsera sig på gatan, utan att ge information när väl adressen är nådd. Tillfälliga skyltar och affischer eller banderoller skall undvikas. Informera alltid grannar. För permanent skylt förordas grannintyg.

Allmänna anläggningar

skolor, idrottsanläggningar, sjukhus etc.

Skyltar som anger verksamheten godtas. Affischering godtas om den vänder sig mot publikytor eller parkeringsytor.

Där skyltprogram saknas placeras skylt i anslutning till verksamheten. Använd i första hand fristående bokstäver. Stor hänsyn skall tas till att ej störa omkringliggande bebyggelse. Enskild skylt och skyltprogram skall som helhet anpassas till byggnadens och områdets arkitektur, ålder och karaktär. Orienteringstavlur förordas och placeras i anslutning till angringspunkter. För affischering på allmän plats måste särskild hänsyn tas till trafiksäkerhet och allmänna ordningsregler. Prövning sker hos polisen.

Natur och parkområden

Mycket restriktiv inställning till skyltning. Skyltning och affischering ej lämpligt när samband mellan skylt och användning av natur och parkområden saknas.

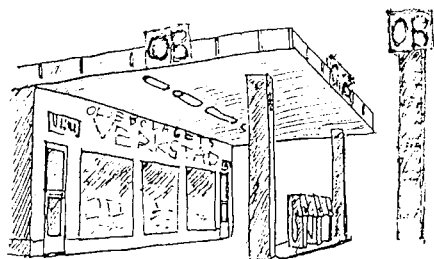
Miljön kan variera allt från småskaliga parker inom tätbebyggelse till storskaliga fria naturområden. Naturmiljön är reserverad för rekreation och naturupplevelser. Vi erfordrar skyltning måste mycket stor hänsyn och respekt tas till omgivningen.

"...Vanställande af byggnader genom reklamplaketer är osnyggt och fult, vanställande af naturen genom anbringande af skyltar på vackra platser i det fria är ännu värre brott mot skönhetsinnet."

(Ur Sveriges allmänna handelsförenings månadsskrift 1896.)

Terminaler

bensinstationer, busstorg, parkeringsanläggningar

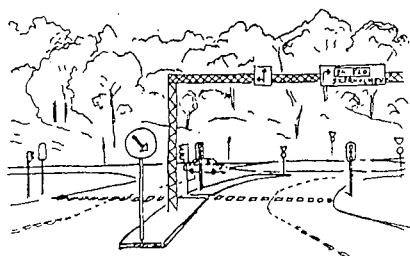

För bensinstationer har utvecklats en särskild praxis med olika typer av skyltar på stolpar och tavlor som godtas. Affischering kan vara möjlig. Stora krav ställs på hänsyn till trafik-säkerhet och risk för trafikstörning.

Vid tillfällig affischering och skyltning ligger säkerhetsansvaret på den som placerar ut skylten. Mobila skyltar och ballonger med rörligt budskap och displayer jämföras med fast skylt och kräver särskilt tillstånd.

Trafikleder

infartsleder och större vägar (och angränsande närområden)

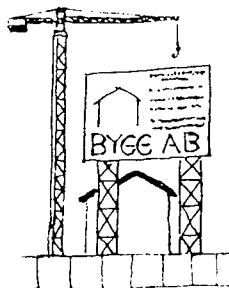

Trafikledernas vägrenar och närområden skall vara helt fria från kommersiell skyltning.

Skyltar på angränsande byggnader av tillåten verksamhet godtas. Skylt får ej förväxlas med trafikinformation. Stora krav ställs på utformning med hänsyn till trafikstörningsrisker. Affischering och småskalig information är ej lämpligt. Rörliga budskap och displayer godtas ej. För reklamannonser inom 50m från allmän väg erfordras Länsstyrelsens tillstånd.

Tillfälliga miljöer

rivningstomter, brandgavlar, byggarbetsplatser etc.

Relativt stor frihet medges vad gäller affischtavlor och enklare skyltar med tidsbegränsat tillstånd.

Placering, utformning och belysning skall utföras med hänsyn till omgivning och trafiksäkerhet. I bostadsmiljöer inhämtas lämpligen grannarnas godkännande. Före skyltuppsättning krävs fastighetsägarens tillstånd.

Kulturhistoriskt värdefulla miljöer enskilda hus och områden

Mycket restriktiv inställning till skyltning. Här gäller stor återhållsamhet och anpassning till platsen, landskapet, byggnaders ålder och karaktär. All skyltning och belysning kräver här särskild prövning eller separat skyltprogram.

Sammanfattning:

För att undvika visuellt kaos i våra miljöer är det viktigt att iakttaga varsamhet med skyltning.

Skylt får ej genom sin storlek dominera omgivning och landskap.

Skylt skall till sin färg och form vara anpassad till platsens ålder och karaktär.

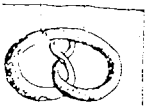

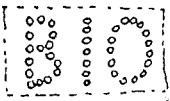
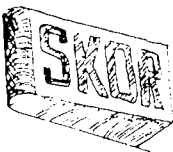

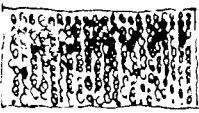
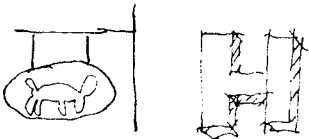
Stor hänsyn skall tas till grannar och allmän säkerhet.

Lokala skyltprogram ger ökad möjlighet till snabb och enkel bygglovshantering. Där sammanfattas den lokala bakgrundskunskapen avseende områdets karaktär som underlag för skyltval, projektering och tillverkning av enskilda skyltar.

Skylt skall också vara vacker att se på. Hög konstnärlig kvalitet och hög kvalitet på detaljutformning, belysning och anpassning till omgivningen ger större möjlighet att placera också väl synliga skyltar även i känsliga miljöer.

SKYLTHISTORISK ÖVERSIKT

Exempel på skyltar i tätort och bostadsområden ungefärligt inplacerade i tiden.

	före 1900	Obelysta symbolskyltar, flaggskyltar av smide eller naturmaterial, målade skyltar direkt på fasad, målade glasskyltar.
	kring 1910	Belysta skyltar med gas eller glödljus. Första invändigt belysta ljuslådorna av stål och mörkt glas.
	kring 1920	Blinkande, rörliga ljusskyltar med glödljus, emaljbokstäver på glas.
	kring 1930	Glödljuslådor av stål och glas. Fristående bokstäver och logotyper med synlig neon.
	kring 1940	Konstnärligt bearbetad fri neon, fristående bokstäver och skrivstil i neon.
	kring 1950	Centrums skyltning, fristående bokstäver, vertikalt och horisontalt, fasta och rörliga budskap.
	kring 1960	Skyltlådor, neon/lysrör, butikskjedor med typskyltning.
	kring 1970	Lysrörsramper, fristående bokstäver, lysrörslådor med plastfront, coroneffekter, heltejpade skyltfönster.
	kring 1980	Skyltkoncept, individuella skyltprogram, bildprojektion, datadisplayer, återgång till fristående bokstäver och neon.
	kring 1990	Målade bokstäver på fasad, målade skyltar belysta med spotlights, invändiga neonkoncept, övergripande skyltprogram.
	kring 2000-	Ny teknik, bildspel, ljusspel, fiberoptik, laser.

ORDLISTA

A

Affisch Tryckt budskap på papper, plast eller liknande.

Affischtavla Tavla avsedd för förhyrd affischreklam.

Annonspelare Fristående pelare avsedd för förhyrd affischreklam.

B

Backlighttavla Ljuslåda med bakifrån belyst affisch.

Ballong Reklamballong fast förankrad i lina eller liknande. Likställs med skylt.

Banderoll Textil affisch.

Belyst skylt Utifrån belyst skylt.

Bildväxlande prismaskylt Mekanisk skylt av stavar eller skivor som växlar mellan 2-4 budskap.

Byggplatsskyltning Skylt för pågående byggprojekt.

C

Coronaeffekt Fristående bokstav eller figur med bakomliggande belysning riktad indirekt mot fasad.

D

Display Datorstyrd lysdiodtavla med rörliga budskap.

F

Fasadskylt Skylt placerad på fasad.

Flagga Textil från flaggstång.

Fri neon Fritt exponerat lysande neonrör.

Flaggskylt Skylt vinkelrätt ut från fasad på konsol.

Foliebokstäver Självhäftande plast, på glas eller skylt.

Fristående bokstäver Text av enskilda bokstäver placerade på skylt eller fasad.

Fristående skylt Skyltar placerade fritt från byggnad på mark eller mast, eller på byggnad.

G

Gesims Utskjutande horisontell fasaddelning.

H

Hänvisningsskyltning Skylt som visar vägen till en verksamhet.

Heltejpade glas Skyltfönster täckt av invändig folie.

L

Lokalt skyltprogram En överenskommen sammanställning av ett områdes, eller en byggnads lokala principer för uppsättning av skyltar.

Ljuslåda Lysande skylt i form av inifrån belyst låda eller skåp med front av genomlyst plast eller glas.

M

Markis Fast markis med text likställs med skylt. Rörlig markis med text räknas ej som skylt.

Målade fria bokstäver på fasad Text målad direkt på puts eller fasad.

Målad skylt på fasad Bildyta målad direkt på fasad.

O

Områdesreklam Samlad reklamplats eller tavla där hela området gör reklam.

Orienteringstavla Informationstavla som beskriver hur man hittar i ett område.

P

Pilaster pelarmotiv i fasad.

Plogskylt Två flaggskyltar monterade i plogform.

Pylonskylt Fristående pelare som utgör skylt.

R

Ramp Band av ljuslådor.

Reliefbokstäver Lösa bokstäver monterade mot skylt eller fasad så att de bildar relief.

Riksreklam Skyltning eller affischering för varor och tjänster som inte har något samband med platsen där reklamen är uppsatt.

Rörlig skylt Skylt som mekaniskt rör sig.

S

Screentryck på glas Industriellt färgtryck direkt på in- eller utsida glas.

Skivskylt Budskap på skiva monterad mot fasad eller som fristående skylt.

Skyltprogram, lokalt Gemensamt framtaget ritnings- och beskrivningsunderlag för utformning och placering av skyltar inom ett begränsat område eller på en byggnad.

Symbolskylt Verksamhets-skylt utan text.

T

Takskylt Skylt ovan taklist eller taknock.

Trafikskyltning Hänvisas till vägverket och vägtrafikförordningen.

U

Utomhusreklam Samlande begrepp för tavla, skylt, inskrift eller därmed jämförlig anordning uppsatt utomhus, avsedd för reklam, propaganda eller liknande ändamål.

CHECKLISTA VID BYGGLOV

* Bygglov krävs för uppsättning av skyltar och ljusanordningar inom detaljplanelagt område.

* Beakta områdets karaktär.

* Finns lokalt skyltprogram för området?

* Förslaget till skylt skall beskriva och motivera val av skylttyp, storlek, placering, färg, grafik, belysning och ev detaljer.

* Tag gärna hjälp av konsult, arkitekt eller konstnär.

* Glöm inte att fastighetsägarens tillstånd krävs före uppsättning av skylt.

* Tänk på att även förändring eller byte av skylttyp kräver bygglov.

* Tänk på att skylt ej får utgöra säkerhetsrisk eller kunna orsaka olägenhet för omgivningen.

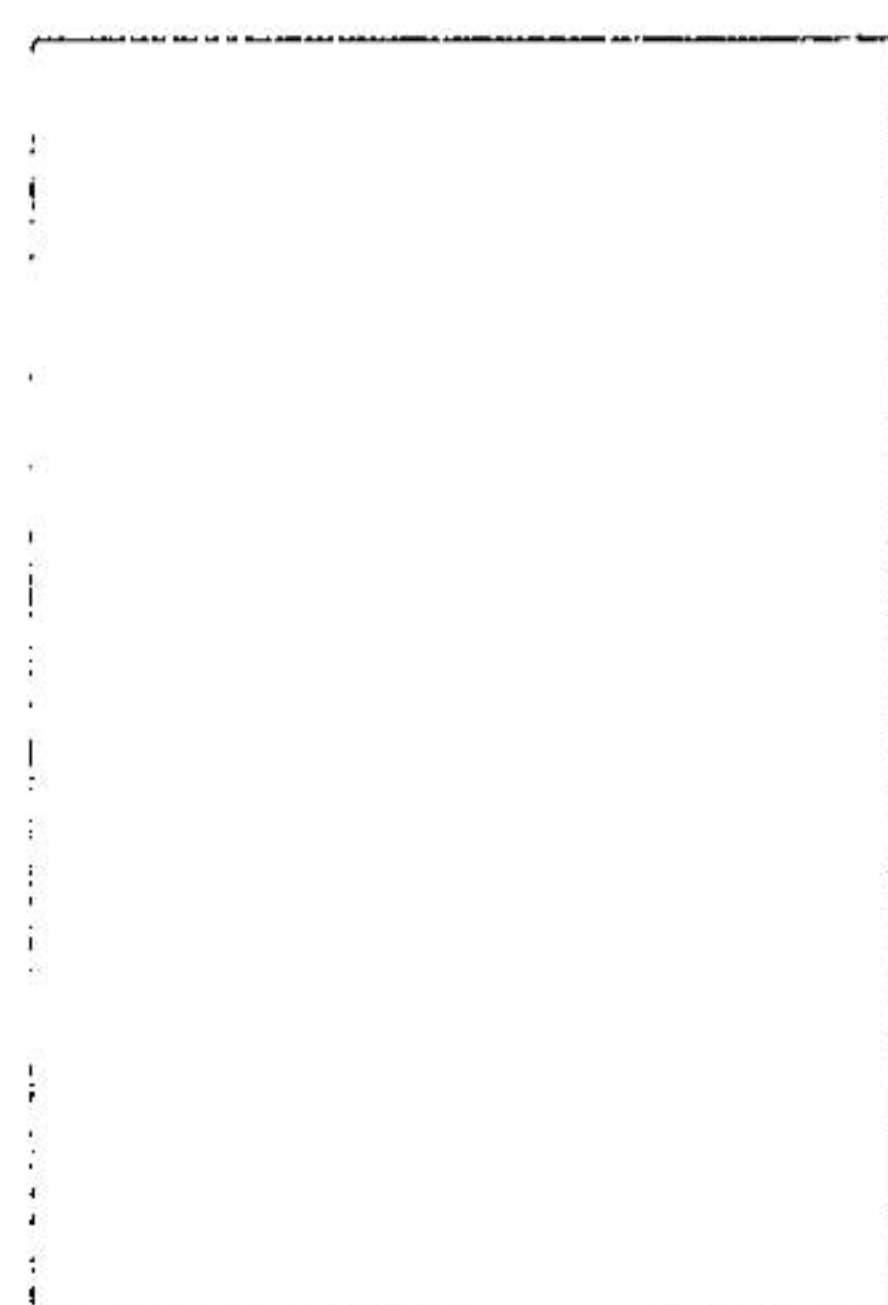
* Vid skyltar i områden utanför och i anslutning till trafikleder kontakta Länsstyrelsen.

* Vid all skyltning som tar allmän plats i anspråk skall förutom bygglov även tillstånd inhämtas från polisen.

* Om frågor uppstår kontakta Stadsbyggnadskontoret.

BYGGLOVANSÖKAN (för skyltar inom detaljplanelagt område)

Ansökan skall innehålla:

Ifylld blankett

1. Situationsplan med skylt-placering, skala 1:400.
2. Fasad och sektioner med skyltplacering, skala 1:100.
3. Skyltritning med detaljer.

Två omgångar ritningar nervikta till A4

Ett nytaget foto från platsen.

fotografi

Fullmakt om sökanden ej själv kan skriva under ansökan.

fullmakt

Ansökan skickas till:
Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen
Bygglovsavdelningen
141 85 Huddinge

Besöksadress: Sjödalsvägen 29 telefon: vxl 08-535 300 00 kundtjänst 08-535 366 00

Denna skrift kan beställas från Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen i Huddinge kommun.